

SZERKESZTŐI IRODA:

Belkőzpénztáza 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Vidékire postán, vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 frt. Egy óra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindnap, kivéve a vasár- és ünnepeket követő napokon.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ - HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzpénztáza 33. szám.

HIRDETESI DIJAK

Egy ☐ centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Ny. lttéri czikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A küzdelem vége.

A kultúregylet vagyonát és individualitását komoly aggodalmak között feltettük, midőn olvastuk a ref. püspök, illetőleg az ev. ref. igazg. tanács részletesen kidolgozott javaslatát az egyháznak az egylettel kötendő szerződésére vonatkozólag. Olvasóink ismerik a javaslatot. Napok óta folytatja e fölött a vitát az Ellenzék részint Szász Gerő és Hegedűs István ellen, részint a „Kolozsvár” ellen. A vitának meg van most a maga jó eredménye. Szász Domokos püspök urat, talán e vita, talán többszörös megfontolás arra bírta, hogy a javaslat azon tételétől, melyek aggodalmat keltettek, álljon el.

A délelőtti tartott szűkebb körű bizottságban ennél fogva egy új beadványt (mai számunkban egész terjedelmében közöljük) nyújtott be a ref. püspök, s ebben akként magyarázza és módosítja javaslatát, hogy az azok által is elfogadhatónak látszott, kik azt eddig elleneztek.

A választmányi gyűlésen szokatlan nagy számmal jelentek meg a tagok. A legnagyobb rész, nem ismerve a délelőtti megállapodást és a ref. püspök legújabb módosítását, azzal a szándékkal jelent meg, hogy — ha kell — még a szövetkezés eszméjét is eldobja inkább, minthogy feladja az egylet önállóságát. De úgy Hegedűs István előad, mint Bartha Miklós megnyugtatták a tagokat az iránt, hogy az eltérés az egyház kívánsága és az egylet érdeke között most — a püspök legújabb módosítása után — oly lényegtelen, hogy azért nem volna helyes magát az eszmét lezavazni.

Mitől félhetett ezelőtt az egylet? Attól, hogy az egyház az összeg tekintetben túlságos sokat követel. Attól, hogy a személyi járandóságoknál nemcsak évi segélyt kér, hanem tötelekötést is kíván. Attól, hogy oly helyek is vannak mind segélyezendőek kijelölve, melyeknél nemcsak nemzeti, hanem felekezeti szempontok is fölmerülhetnek.

E három főok indította az Ellenzéket is arra, hogy állást foglaljon az egyház javaslata ellen.

A Szász Domokos püspök ur alább közölt beadványa e három főokot megszüntette. Mert az egyház nem kíván most már évi 8640 frtot, hanem csak annyit, a mennyit a munkaprogram egyéb imminens szükségleteinek és a többi egyházak méltányos igényeinek kielégítése után az egylet adhat. Azt sem kívánja az egyház többé, hogy a személyi járandóságoknál az egylet tőkét kössön le, s megelégszik, ha a szerződésileg kikötendő évi járadék az egylet évi költségvetésére évről-évre fölvetetik. Ahoz sem ragaszkodik az egyház, hogy a dologi és személyi kiadásoknál a javaslat tételai szigorúan megtartassanak s hogy kizárólagosan azon helyekre szorítsassék a segélyezés, melyet a javaslat táblázatos íve kijelölt.

Ily körülmények között meg vala könyvitve a nézetek kiegyeztetése, s bárha még mindig fenforgott az az agy, hogy a személyes járandóságoknál igen hosszú idő a 32 évi kötelezettség s ez ellen Bartha Miklós, Gróisz Gusztáv, Haller Károly, Sándor József fel is szólaltak — de miután az elnök azt jelentette ki, hogy ezen pont eldobása végkép lehetetlenné tenné az egyházzal való szerződést, a jelenlevők többsége elfogadta a 32 évre szóló kötelezettséget.

Abban a véleményben vagyunk, hogy az egyletre nézve jobb lett volna e hosszú tartamu kötelezettséget el nem fogadni; de ha már ehhez a feltételhez kötöttet a szövetség eszméje, akkor helyesebb volt elfogadni a 32 évi kötelezettséget, mint teljesen elejteni a szövetség nagy horderejű eszméjét.

A szerződési pontozatok iránt tendő javaslattétel ugyanazon bizottságra bízott, mely a segélyezések ügyében van kiküldve. E bizottság február 12-én fogja munkálatait előterjeszteni.

Igy végződött az a harez, mely — ha tovább foly — s ha az egyház megmaradt volna javaslatának minden részlete mellett — válságos helyzetbe sodorta volna a kultúregyletet. Szerencsére — senkiél sem hiányzott az a hajlékonyság, mely a böles kompromisszumoknak egyetlen föltétele. Szívesen ismerjük el ezt különösen a ref. status vezető egyeineiről, kik egyfelől meghozták azt az engedékenységet, melyet az egylet létérdeke föltétlenül megkívánt, másfelől okosan kerültek a gyűlésen minden provokatív hangot.

Az ügy iránt méltán viseltettek aggodalommal a katolikus hitű tagok, mert őket az erd. kath. főpásztor ismert átirata egyelőre legalább, merőben elzárni látszott a szövetkezés eszméjétől s nem volt alaptalan azon aggodalmuk, hogy az egylet ref. felekezeti czélokra fog követni.

Most már ezen aggodalom teljesen megszűnt. Egyhangulag történt a megállapodás abban, hogy ámbár a kath. egyházzal ez időszert az óhajtott állandó szövetség nem köthető meg, mindazon által az egylet a kath. egyházak és iskolák segélyezését épen olyan köteletségének ismeri, mint a többi felekezetek segélyezését.

A „Magyar Állam” erős támadásokat intézett mostanig az egylet reformatus színezete ellen. Kérjük vegye tudomásul a most történeteket s nyugtassa meg olvasóit. A ref. egyházzal kötendő szerződés elvei akként vannak most már megállapítva, hogy azokra szavazott — még a 32 évre is — dr. Eltes Károly apátkanonok és dr. Bíró Béla statusgyűlési titkár is. Rajtuk kívül oda szavazott Dörgő Albert kir. közjegyző, Concha Győző egyetemi tanár és még többen a kath. hitű tagok közül. Féltekenykedésnek immár helye nem lehet. Egünkön sőt két felhők toronyosultak, a vita villámai is cikáztak initt-amott, a szóharcz zápor esője is lehullott — sokan féltünk földingástól, vízarádástól, felhőszakadástól — de szerencsére az égi háboru csak arra való volt, hogy megtisztítsa a levegőt, s megteremkenyítse a talajt.

Ma a kultúregylet erősebben áll, mint valaha. Én a leszavazottak közé tartozom, de lelkemben a vita nem hagyott fulánkot. Legünk jóhiszeműek s ismerjük el a mások jóhiszeműségét. Nézetemből én is engedtem; az egyház is engedett a maga álláspontjából. Ez nem „fordulat” egyik részről sem, hanem az ügynek igaz szeretete.

Bartha Miklós.

Politikai hírek.

A képviselőházból. A képviselőház szerdai ülésén, mint Budapesti értesítenek, folytatott a költségvetési javaslat feletti általános vita. Az első szónok Szász Károly volt, a ki beszédében a hadsereg ügyét is szóba hozta, s kijelentette, hogy mert a jelenlegi kormány nem képes kivezetni az országot a folytonosan emelkedő deficitből, a költségvetést nem szavazza meg. Utána Horváth Gyula tartott nagyobb beszédet. Elismerte, hogy a helyzet súlyos, de mert a kormány javaslataiban a kibontakozás helyes eszűzeit látja, megszavazza a javaslatot. Több érdekes megjegyzést tett a kritika gyakorlásáról, az ellenzék csóztalan szerepléséről. Horváth beszéde a jobboldalon tetszéssel fogadtatott. Becker János és Enyedi Lukácsnak a Helfy által beterjesztett határozati javaslatot pártoló beszédek általános figyelemben részesültek, különösen Enyedi szakaszt fejtegetései kötötték le teljesebben a ház figyelmét. (Beszédére alkalmasan visszatérünk.) A kormánypárt részéről még György Endre mondott egy általános megámult beszédet. Elismerte ugyanis, hogy pénzügyi helyzetünk rossz, hogy közállapotaink romlottak, s korrupció van elterjedve, de e bajokért szerinte nem a kormány, hanem a társadalom tehető felelőssé. A vita végén Baross Gábor miniszter tett a vasutakra vonatkozó megjegyzésekre néhány észrevételt. Ezzel a vita véget ért.

A bolgár küldöttség Romában. Robilant külügyminiszter kedden fogadta a bolgár küldöttséget s velük mintegy másfél óra hosszat értekezett. A küldöttség tagjai országuk helyzetét higgadt modorban, mérséklettel és ügykhöz méltó szavakban adták elő s azon határozott szándékot juttatták kifejezésre, hogy országuk megmarad továbbra is eddigi magatartásánál, mely az általános rokonszenvet kivívta. Robilant válaszában nyíltan kifejezte nézetét, hogy mihelyt a küldöttség Szófiába visszaérkezik, a bolgár kormányknek védképen határoznia és két dolog között választania kell. Vagy továbbra is fentartják a jelen ideiglenes állapotot, mely folytatásában Európát aggodalommal és nyugtalansággal töltene el és a hatalmaknak Bulgária iránt táplált jóindulatát megbőnlthetné, úgy, hogy országuk a válság pillanatában magára hagyatnék; vagy pedig egyezségeket kell Oroszországgal megkísérteniök, a mi a berlini szerződés és a konstantinápolyi egyezmény határozatainak kellő figyelembe vétele mellett kizártnak nem tekinthető. Robilant folytatónag megjegyezte, hogy Oroszország nem óhajtna tanácsokat osztogatni, minthogy még a látszat is kerülni óhajja annak, mintha Bulgária belviszonyaiból beavatkozni akarna. Egyedül Bulgária van hivatva azon eszközök felett határozni, melyek az eredményhez jutásra alkalmasak.

Szász Domokos új javaslata.

Tisztelt Választmány!

Egy határozati javaslatot vagyok bátor előterjesztetni, de azt megelőzőleg néhány pillanatra kérem a t. választmány becses figyelmét.

Az egyesületnek mult havi választmányi ülésén szerencsés valék egy javaslatot tenni, melynek alapgondolata az, hogy az egylet program szerinti czéllatainak széleskörű és hatályos megvalósítása érdekében, lépjen az erdélyi magyar egyházakkal állandó szövetségre. Kijelentém egyszer mind azt, hogy a ref. egyház hajlandó egyelőre 100—150 ezer forintot egyes községekben egyfelől egyszersmindkorra szükséges építkezésekre, másfelől tanítói s papi állomások javadalmának jobbítására szükséges alapítókékre létrehozására fordítani, sőt hajlandó arra is, hogy a forma zeű szerződésben megállapítandó időtartam alatt, kereszámában 30 évi, saját költségvetését az összeg 1 és fél százalékaival megterhelje, a mely összegből a beruházásokra most fordítandó tőkét restitálhatnák s az egyes állomások dotatíójának további biztosítására szükséges alapítókékre létrejönnek s így az egylet részéről a segélyezés megszűnik. Az egylet-től kívántam ezzel szemben azt, hogy a szerződésben megállapítandó összegnek megfelelő értékét állampapírokban, vagy azon esetben, ha az egyesület netalán birtokot vásárol, jelzálogi biztosíték útján kössön le a szerződési időtartamra oly megszorítással, hogy azon érték alapallaga meg nem csönkítható s annak évi 5 százaléka az egyesület költségvetését a szerződés időtartamáig terbeli.

A választmány javaslatomnak ez alapelveit egyhangulag elfogadta s hasonló ajánlatok tételére a többi magyar egyházak főhatóságait tényleg fel is szólította.

Ily előzmények után, ismételt föl hívás folytán, dolgoztam ki s terjesztettem be egy részletes javaslatot, melyet kerületem állandó igazgató tanácsa — a kerület közgyűlésének végleges jóváhagyása fenntartásával, — úgy egészben, mint részleteiben, magávé tévén, az többé nem egyéni javaslat, hanem az erdélyi legnépesebb magyar egyházé.

Megjegyzem azonban, hogy mint ilyen is csak javaslat lévén, az egyház és az egyesület kölcsönös megegyezése szerint részleteiben módosítható s ha az egylet anyagi erje ez idő szerint nem engedi a segélyezés azon mérvét, a szerződésben megjelölendő tőkeösszeg, illetőleg a költségvetésbe fölveendő kamatjáradék alábbszállítható. A kérdés ez ága az egyesület és az egyház megbízottjai által együttesen eszközölendő részletes tárgyalás után lesz megoldásra előkészítendő. Netalán aggályok eloszlatása végett előre jelzem azt is, hogy a részletes tárgyalás rendén az egyház megbízottai — remélem — hajlandók lesznek azon esetben, ha az egyesület megkötése különben elhárítlan akadályába ütköznék, a kerületi közgyűlés jóváhagyásának fenntartásával megegyezni azon összegnek megfelelő tőke lekötésével az egyesület részéről, a mely építkezésekre fog az egyház által azonnal fordítani s a személyi járandóságokra nézve csupán annyit kívánni, hogy azoknak összege, a szerződés időtartamára, az egyesület költségvetésének terhére állandóul felvéttessék.

Ezeknek előrebocsátása után, az ügy érdekében szükségesnek tartom felelni egy pár nyomósabb ellenvetésre, mely részint a saját, részint élő szó útján fölmerült.

Egyik ellenvetés az, hogy első beadványomban azon kijelentést tettem, hogy az egyház kész 100—150.000 forintot beruhá-

zásokra s ettől eltérőlt eltérőleg a részletes munkálataban beruházásokra fordítandónak csupán 53200 frt van jelezve. Ez ellenvetés félreértésen alapszik. Az egyház ugyanis nemcsak a jelzett összeget kész az egyház és az egylet közös czéljaira és pedig névszerint építkezésekre fordítani, hanem ezenkívül az évi személyi járandóságoknak megfelelő tőkeösszegeket — a melyeknek sumája a munkálattal szerint 119.000 forint — a szerződésben külön külön megjelölendő papi, vagy tanítói állomások javára írni s azoknak kamatját részükre folyósítani. Könnyebb megérthetést végett a kérdés ez ágát megvilágosítom egy konkrét példával.

A javaslatához csatolt rovatos kimutatás 36-ik pontja alatt jelezve van az, hogy Maros-Tordamegyében Várhelyen tanítói állomás szervezendő 200 frt frt évi segélylyel, melynek felerészét szavazza meg az egyesület, felerészét folyósítja a kerület. E 200 forint évi járandóságnak megfelelő tőke 4000 frt. Ha az egyesület az egylet és az egyház között erre nézve létrejön, az egyház ezen tőkeösszeget a várhegyi tanítói állomás javára átírja, lekötő központi kezelés alatt levő vagyonából és pedig 32 évre, a mely idő alatt ezen tőkeösszeg 1 és fél százalékaival, az az évenként 60 forinttal saját költségvetését megterhelje, mely évi 60 forintokból — kamatos kamataival számítva — 32 év alatt egybegyűl a 4000 forint, mely a várhegyi tanítói állomás fennállását a kerületnek és egyesületnek minden további segélyezés nélkül, állandóul biztosítja. Nyilvánvaló e példából hogy az egyház részéről ez is befektetés. Bár más természetű, mint az a beruházás, melyet egy iskola felépítésére fordít, de beruházás ez is, mert tanítói állomás állandó alapjának megépítése s addig is míg az állandó alap főlegül az állomás fennállhatóságának biztosítása.

További ellenvetés az, hogy az egylet ily hosszú időre nem vállalhat magára kötelezettséget, mert lehet, hogy czélját egyik másik helyt rövidebb idő alatt is elérje s akkor a segélyösszeget máshol értékesítheti. Eltekintve attól, hogy ez ellenvetést nem most utólagosan, hanem akkor kellett volna megtenni, midőn első beadványom a választmány által tárgyalatott, — megjegyzem azt, hogy ez gyökerére vág azon alapgondolatnak, melyet a választmány a mult hóban egyhangulag helyezett s magávé tett, a mely szerint az egylet és a magyar egyházak arra egyesítsék erejüket, hogy a magyar faj érdekeinek biztosítására létesítsenek állandó jellegű intézményeket s alkotákat. Arra bizonyval egyik egyház sem vállalkozik, hogy ott építsen iskolát vagy templomot, ott szervezen vagy erősítsen papi vagy tanítói állomást, a hol arra (ha ugy az fogalmilag képzelhető volna) csak ideiglenesen van szükség. Gyökerében támadja meg az ellenvetés a választmány által immár magávé tett alapgondolatot a tekintetben is, hogy lehetetlenné teszi az állomásnak fennállhatását állandóul biztosító alapítókékre létrehozását, a mire a jelzett évek száma matematikai bizonyossággal szükséges. A tökégyűjtés miveletéhez az egyház csak is azon esetben kezd és kezdhet, ha feltétlenül biztosíttatik arról, hogy az egységess oly időtartamra köttetik meg, a mennyi alatt az állandó alap megteremthető.

Fölmerült még azon ellenvetés is, hogy ha az egylet a ref. egyház javaslatát a maga egészében elfogadja, anyagi erejének tulajdonom részével annak szolgálatába lép, s felekezeti jellegűvé lesz. Mint előbb is jelzém, ismétlem azt, hogy az egylet a ref. egyház javaslata értelmében költségvetését 8640 forint kiadással megterhelje ez idő szerinti anyagi erejével arányban állónak nem tartja, ez összeg a részletes tárgyalás rendén lejjebb szállítható. A részletes tárgyalás rendén azonban ki fog tűnni az, hogy a javasolt segélyek minimális összegekig vannak redukálva, s a szükségesek oly immuniensek, hogy fajtunk megtartásának érdekében azoknak fedezéséről mulhatatlanul gondoskodni kell.

Különbön is, ha tekintetbe vesszük, hogy az egyesületnek most már van 16—18 ezer forint évi jövedelme, ebből 6—8000 rel segélyezni nemzeti törekvésében a ref. egyházat, ez nem tulajdonított kívánság. Ha a ref. egyháznak a lélekszámát tekintjük is, nagyobb az mint az erdélyi többi magyar egyházaké együttvéve, s fájdalom, annak töredékei silynnek apró kisebbségekben, aránytalanul erőtlenebb helyzetben, mint a többi magyar egyházak népe.

A lélekszám arányát tekintve, a ref. egyház javaslata, illetőleg kérése nem megy tovább, mint az unitárius egyházé, melynek népessége 1/4 rész annyi, mint a reformátusé. A rom. kath. egyház lélekszáma is kereszámában 75.000 rel kisebb, mint a reformátusoké, s így a lélekszám kulosa szerint, hogy a feltékenykedés fölmerülése, s az egylet részéről a részrehajlásnak még árnyéka is elkerültsessék, leghelyesebb volna egyszersmindkorra megállapítani azt, hogy a segélyezések évi összegénél a különböző egyházak lélekszámáránya is szem előtt tartandó. Részemről nem adtam föl azt a reményt, hogy a szövetségbe előbb-utóbb a

kath. egyház is be fog lépni. Az egyesülethez intézett átiratában ugyanis, ennek nagyérdemű püspöke is elismerte, hogy az egyesületnek a magyar egyházakkal sőt vetkezése után lehet akciója széles körű és hatályos, s rámutat arra, hogy e nagy fontosságú ügyben határozni a statusgyűlésnek jogkörébe tartozik, s így annak lesz feladata. Határozati javaslatomban a kérdés ez ágar is ki fogok terjeszkedni.

Még egyet. Állíttatik az is, hogy a ref. egyház javaslata a nemzetiségekre igazgató s ellenük hadizenet. Ez állítás czáfolatra alig érdemes. Ez alcsupán valamelyik tulzó nemzetiségi lap vesette volna föl, nem is reflectálnék reá. Így azonban meg kell jegyeznem, hogy e fölfogás egészen téves. Bármely nemzetiségű felekezetenek templomot s iskolát építeni, papi s tanítói állomásokat szervezni s fenntartani, törvény által biztosított joga s feladata körébe tartozó szent kötelessége. Ha e jogát gyakorolja s e kötelességet teljesíti a ref. egyház, az a nemzetiség, melyre ez igazgatólag hat, önmege felett mond ítéletet.

Templomok s iskolák útján terjeszteni a világosságot, ápolni a vallásosságot, az istent, a hazát, s az emberzeretetet, ez nem hadizenet, s ha képletesen annak is nevezzük, oly nemesharcz, melynek nyomán nem vér és köny hull, hanem élet és áldás tenyész.

Ezeknek előrebocsátása után javaslatom a következő:

Mondja ki a választmány, hogy:

1.ször. Az unitárius és református egyházak részéről immár be is terjesztett részletes munkálakat a tárgyalás alapjául elfogadja s utasítja ad hoc bizottságot, hogy a nevezett egyházak kiküldöttjeivel együttesen bocsátkozzék be a munkálatok egyes pontjainak részletes tárgyalásába, s a választmány mult évi december havi rendes ülése által elvileg immár elfogatott módokat szem előtt tartásával, készítse el a velük kötendő szerződés tervezetét.

2.or. Hivatkozással a rom. kath. püspök önmegméltségének válaszára a rom. kath. egyház igazgató-tanácsa útján átiratot intéz a rom. kath. status közgyűléséhez s fölkeri azt a csatlakozásra, azon kijelentéssel, hogy a kath. egyház lélek számárnya szerint a kölcsönösen megállapítandó szükségek fedezésére, a megkívántató összeget rendelkezésre bocsátja.

E határozati javaslatom elfogadását tisztelettel kérem.

Kolozsvárt, 1887. jan. 19.

Hoitsy Pál beszéde.

— A képviselőház január 17 iki ülésén. —

(Vége.)

Egyrészt egy 30 milliós deficitteal állunk szemben, másrészt iparkodunk kelle-ne, hogy megtaláljuk ama módokat, a melyek mellett ez állandó deficit talán elenyésztehető lesz. De megvélom, hogy mindama terveket beleszámítva, a miket a pénzügyi bizottságban és a pénzügyminiszter úrtól jelen alkalommal is hallottunk, egyáltalában nem találók egyetlenegy oly módot is, mely a valószínűségnek csak némi ismérvével is bírna, mely a legkisebb mértékben kihatást nyújtaná arra, hogy pénzügyeink rendezése és a 30 milliós állami deficitnek eltüntetése sikerülni fog. Mert hiszen arról, a mi tervbe hozatott, még a pénzügyi bizottságunk jelentése is azt mondja, hogy meg nem felel és pénzügyeink segíteni nem fog. Viszont, hogy azt a jelzést, a mit Tisza Kálmán miniszterelnök ur kiadott, hogy takarékoskodni kell, komolyan vegyük t. ház és mikép alkalmazzuk, elképzelni igazán képtelen vagyok. Mert hát lehet igeis takarékoskodni ott, hol nem állandó fix tételekről van szó, de ott, hol minden krajczárnak meg van a maga helye, mielőtt megszavaztatott volna, a hol az államnak bizonyos törvény által meghatározott kötelezettségei vannak, hogy ott takarékoskodás miként lehetséges, azt felfogni képes nem vagyok. Talán a hivatalnokokat akarják elkergetni? Hiszen a miniszterelnök ur maga mondta, hogy az nem czélja. Talán a bíróságokat akarják szétkergetni és a bírák fizetését megtakarítani? Komolyan ilyenre gondolni nem lehet. Talán az iskolákat akarják beszüntetni, vagy a gazdaságnak emelésére szánt összeget akarják megvonni rendeltetésüktől? Vagy a honvédségre adott nagyon is szük dotációit akarják eltörölni? Vagy mi az, miben a takarékososságot keresztül akarják vinni? Engem a miniszterelnök urnak a takarékosági hirdetés és az életben tett pazarlásai csak arra figyelmeztetnek, hogy Tisza Kálmán vizet praedikál ugyan, de bort iszik. (Derültség és helyeslés a szélsőbalon.)

Egyetlen tétel van kiadásaink közt, mely eléggé tetemes arra — s ezt ma fejtegette a pénzügyminiszter ur is — hogy benne redukziót tehetünk, s ez az államadóságok kamatainak rovata. E czimen ez idénre is 111.800.000 frt van praelimálva. Ha itt valami tekintetben redukziót tehetnénk, ez uton csakugyan lehetne vala-

mit eszközölni, de t. ház, ez nem egészen rajtunk áll. Ez államszerződések által van biztosítva és az államkamatok fizetését megszüntetnék, az anyait jelentene, mint bevallani azt, a mi be fog következni, amit önként beavallani még nem mernek; az államcsődöt. A konverzió volna lehetséges és ezt fejtette a pénzügyminiszter uris mai beszédében.

Sőt odáig ment, hogy 5 és fél millióra tette azon összeget, melyet 316 millió forint államadósság konvertálásából el tudnának érni.

Már most t. ház, ha meg akarjuk az ő jövőendő finansziális terveit bíráltni, vesünk egy tekintetbe az ő eddigi, hasonló politikai terveihez. Hiszen a miniszter ur konverziót nem most tervez először. Konvertált már igen sokat is, azon gyűlösből, melyet akkor elért, megítélhetjük azt is, a melyet el fog érni. Konvertált a múltban is, még pedig oly módon, mint Horánszky t. barátom kimutatta: hogy t. i. a 153 millió konvertálása 153 millióba került. És őp mert a 153 millió régi adósság kifizetése az a tétel, melyre Tisza Kálmán is folyton dicsekedve szokott hivatkozni, azt mintegy érdemül róva fel magának, egy megjegyzést akarok tenni. És ez az, hogy a 153 millió visszafizetése után nemcsak 270 millióval tartoztunk, hanem kamattal fejében is többet fizettünk most, mint fizettünk akkor. A 153 millió után fizettünk 9.180.000 forintot. A 270 millió után fizettünk 4 százalékos számú 10.880.000 forintot. Fizettünk tehát 1.700.000 forinttal többet a konverzió után, mint a mennyit fizettünk a konverzió előtt. Ez csak aranyban van t. ház. Ha hozzá számítottam azt is, hogy ez tényleg papírban fizetettik, s az aranyagiót, a mely ezelőtt kisebb volt az 1876-iki zárszámadásban azt találjuk, hogy ezen összeg után fizettünk papírban 10.879.108 forintot, az idén pedig 26 százalék agió mellett fizetni fogunk 13.608.800 forintot, tehát 2.729.691 forinttal többet, mint a konverzió előtt.

Ha már most, t. ház, ilyen eredmények után feláll a pénzügyminiszter ur, és azt mondja, hogy én konvertálni fogom a ti adósságokat, fogalmunk lehet arról, hogy ezen konverzió eredménye milyen lesz, hisz t. ház, akkor is, a mikor a 400 millió aranyrentének konverziójáról volt szó, azzal állott elő a pénzügyminiszter ur, hogy ime ezen az uton meg fogunk szabadulni az államdeficitől, ezen az uton összes pénzügyeinket rendezni fogjuk. A 400 millió aranyrentének konverziója megtörtént. És mi lett az eredménye? Az hogy államháztartásunkban most is ott van a 30 millió állandó deficit. Legfeljebb is azon eredményt érjük el, hogy a pénzügyminiszter ur kedvenczové vált Európa összes pénzügyi matadorjainak egyszerűen azért, mert Magyarország ezer éves fennállása alatt az államtól a pénzügyi nem nyert annyit, mint a mennyit a pénzügyminiszter ur pénzügyi kormányzata alatt. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) És ha mi a pénzügyminiszter urnak a mai ülésen tett nyilatkozata és előterjesztett tervezetere vonatkozólag az ő múltjából akarunk következtetést vonni, azt csak ekkép fejezhetjük ki: „Múltadban nincs öröm, jövőben nincs remény.” (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Van még egy dolog, a mi engem nagy aggodalommal, mondhatnám hazafias fájdalommal tölt el, s ez az, hogy nemcsak az állam pénzügyeiben mutatkozik deficit, hanem mutatkozik a népek vagyonsorodásában, mutatkozik a politikai világban és mutatkozik mindennek fölött az erkölcsben. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Előtte is kifejezték már azt, hogy a szervilizmus az országban olyan erős győ-

keret nem vert soha, mint most. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Maga a pénzügyi bizottság előadója kénytelen bevallani és az jellemző övallomás, hogy nem annyira a hivatást szeretjük, mint inkább a hivatalt. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) És t. ház, én elismerem, hogy abban is van bizonyos elismerésváló, hogy ezt beismerte; de abban nem értek vele egyet, hogy ezen irányzat úgy keletkezett, hogy a kormány kénytelen volt neki engedni. Nem úgy keletkezett, hanem egyenesen a kormány csinálta azt. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Az a kormány, mely, miként Horánszky képviselőtársam mondotta, a politikai hazugságok rendszerét megalapította, az a kormány, mely a hatalom eléréséért egy nagy politikai hazugságot teremtett, a maga hatalmát nem volt képes fenntartani máséknál, mint úgy, hogy apró politikai hazugságokkal fizette ki az embereket. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

És keletkezett ennek következtében ebben az országban ma, midőn ma az a kiváltságok régen megszűntek, a kiváltságoknak egy új neme, kizárólagosabb természetű, mint a milyen volt valaha a főnemesség és köznemesség a korteseknek a kiváltságai. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Övék lett minden hatalom, övék lett minden befolyás, övék lett minden zsirosabb falat.

És mikor a keresztény ügy fejei be imáját a mindenhatóhoz, hogy „tied az ország, a hatalom dicsőség” akkor mi arra ébredünk, hogy nálunk az emberek az ország is, a hatalom is, a dicsőség is. (Derültség a szélső baloldalon.)

Eddig bizonyos szemérmesség volt még e téren érezhető. Eddig bizonyos szakpályára külön kvalifikációt követeltek, ma már ez sem szükséges. Ma már úgy gondolkodnak, hogy a kinek volt elég esze jó kormánypártinak lenni, annak lesz elég esze arra is, hogy a görög nyelvet vagy a matematikát eltanítsa, vagy a színházakat eligazítsa. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

És ha valaki még kételkednék, hogy mi igazán keleti faj vagyunk, akkor én őt arra figyelmeztetem, hogy a byzantinizmus sehol a világon nem volt úgy elterjedve, mint van nálunk. (Igaz! a szélső balon.)

Ily módon keletkezett ebben a házban is, — megjegyzem t. képviselőház, hogy én senkinek a privát megjegyzéseiből semmit levonni nem akarok és mindenkinek a saját nézete iránt a kellő tisztelettel viselkedem — de ily módon állott elő mégis, hogy ebben a házban nem eszmék és elveket írt évek óta a haroz, hanem folyt egy férfinak a személye felett. (Ugy van! a szélső balon.)

És ki ezt tagadni meri, emlékezzék meg arról, hogy ezen majdnem 12 eszten dei uralom alatt nem volt egyetlen egy eszt sem, hogy ez az ember keresztül ne birta volna vinni a maga akaratát. És megengedem, hogy sokan a legtöbb esetben azért rendelik alá saját akaratukat az ő akaratának, mert felismerik, hogy az jobb, de azt ki nem magyarázza senki, hogy ez minden egyes esetben, minden egyes alkalommal így történt, mert legyen bár valakiben Sokrates bölcsessége, szóljon bár szebben, mint az aranyászú szent János, legyen jobb az angyaloknál, én képzeltetlenné tartom azt, hogy 12 esztendő alatt mindig az ő akaratát volt a legjobb, mindig az ő tanácsa volt a legbölcsőbb.

A szervilizmusnak és azon kétségbeesésnek, melyet ez szül, az a következménye, hogy Magyarországon már az életnek becsé is alázárt. Olcsó lett az ember, léha laza az erkölcs. Soha ebben az országban aany öngyilkosság nem fordult elő, mint a

West Cliff felé nézett.

— Hanghton kisasszony, kegyed nem képzeli hogy West Cliffen milyen magányosan vagyok én. Az üres ház néha annyira terhemre van, — hogy türelmetlenné találom.

Sohajtott a mint beszélt. — Szegény Chichester! Én kitaláltam a titkát, s szívből sajnálom, most tudtam hogy West Cliffnek a magányosságát csak a nővérem arca tudná elizni.

— Egy talány felett gondolkodtam, mondá, igyekeztem valamivel tisztába jönni. Szeretném ha jobbra vagy balra eldőlne; és mégis — Ah, ugy is elég korán meg tudom ha —

Hirtelen felbeszakította beszédét; egy fehér alak jött felénk emléke. „Áldja meg őtet az ég!” — mondá Chichester ur félhangon.

— Hát nem ment el? kiáltá Lily a mint közeledett. „Oh! azt gondoltam hogy Nigel! Jó estvét Chichester ur, régóta nem volt nálunk.

— Csak két napja Lily kisasszony, válaszolá Chichester az elbe nyújtott kis kéz felébe hajolva.

Két nap nem olyan sok idő.

— Oh, nekem sokkal hosszabb időnek tetszett! Már szinte azon a ponton voltam, hogy időtöltésből ismét a csolnokkal próbáljak szerencsét, mondá pajkosan nézve fel Chichester urra.

— És az ígérete? volt minden amit halkan mondott, s még mondott valamit sokkal lassabban, a mit nem tudtam megérteni.

Lily idegesen nevetett.

— Bolondság! mondá. Mi mondani valója lehet? Csak tréfálkoztam, de igazán nem akartam csolnákzni menni.

mennyi ez idő alatt előfordult. Bizonytal t. ház, szomorú jele ez az állapotoknak, szomorú jele ez nemcsak annak, hogy itt az állapotok tarthatatlanok, hanem annak is, hogy itt az emberek elvesztették bizalmukat egy jobb jövő iránt. De egyszerűen előállott t. ház az, hogy megkezdődött az Amerikába való kivándorlás is, mely azelőtt Magyarországon teljesen ismeretlen volt. Száz és száz esztendőön keresztül az európai népek áramlata Magyarországra fel tartott: Tisza miniszterelnök ur kormányzatának maradt fenn az a dicsőség, hogy ez az áramlat ma megfordult és Amerikába menek ki. És t. képviselőház, minden egyes levél, a mely az Amerikába vándoroltaktól származik és ered, élénk képét adja annak a nyomornak, melyet a mi ottani honfiai elszorítanak. Éhséget, nyomort türenek és az angolok által való megrudaltatást, de azért minden levélben egyszerűen foglaltatik felhívás az itteniekhez, hogy jöjjenek utánuk, mert azok az emberek inkább türik az éhséget, a nyomort, mint az önként hivatkoztaknak paczkázását, mint az önként igazságszolgáltatásának az ingatagságát, és inkább türik az angolok által való megrudaltatást, minthogy türik az öök végrehajtói által való megnagyoztatást.

Ilyen állapotok mellett, t. képviselőház zillált lévén ezen országnak mindene, megromolván az országnak hite és pénzügyi helyzete, egy oly kormány kéri tőlünk a költségvetés megszavazását, a mely — mint Horánszky t. képviselő ur kimutatta — kormányzása alatt nem kevesebb, mint 1000 millió forint államadósságot csinált. Frankokba átszámítva ezt 2 és fél milliárd, a fele azon összegnek, t. ház, a melyet a francziák az 1870-iki háború után a poroszoknak fizettek. Nagy, hatalmas, nálunk sokkal gazdagabb, sokkal szamosabb nemzet fizette ezt az összeget azért, hogy az ellenség kitakarodjék országából és vége legyen annak a nyomorúságnak, melyet el kelle tőnie. Mi ennek az összegnek felét fizetjük, dacára, hogy annival kevesebbek, dacára, hogy annival szegényebbek vagyunk, megfizetjük egyszerűen azon boldogságért, hogy Tisza Kálmán miniszterelnök maradjon. (Helyeslés a szélső balon.)

A római imperium megalkotója nem tudott aludni, mikor elvesztette legióit. A A magyar nemzetre is keserves éjszakák jönnek és én várom, mikor fog oda kiáltani a nemzet a miniszterelnök ur fölébe: Varus, add vissza milliómat! Nem fogadom el a költségvetést. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Gr. Apponyi Albert beszéde.

Gróf Apponyi Albertnek a képviselőház keddi ülésén tartott nagy beszédéből adjuk a következőket:

Beszéde elején védelmébe vesse Beöthy Ákost Török Zoltán azon vádjá ellen, hogy az ő rendszer az önműködő rendszer. Paradoxum von a hetvenes évek pénzügyi válsága és a jelenlegi állapotok közt. Konstatálja, hogy az egész ház egyetért arra nézve, hogy pénzügyeink rosszak, valamint arra nézve is, hogy azt a helyzetet ki okozta. A kormány hiába akarja magáról elhárítani a felelősséget. Erre nézve idéz egy passzust Tisza Kálmán beszédéből, melyt az ellenzéki vezér korában, 1875-ben mondott és a melyben kifejtette, hogy a kormány minden körülmények közt felelős az ügyek rossz menetéért. (Zajos derűtség a bal- és szélső baloldalon.)

A válság kuforrása az, hogy a kormány nem ismerte a helyzetet, hanem csatlósában ringatta és az egysúly helyreállításával kecsgettette magát és az országot. Az ellenzék nemcsak általános frázissokkal, hanem részletes adatok segítségével

Lily kisasszony beszédem van kegyeddel volt a szilárd válasz.

Az erősebb akarat győzött. Lily lecsüggesztette a fejét; halgatva távozott Chichester urral mig én Mildred nénihez mentem a szalomba.

— Meta jöjjön ide.

— Igen Harry megyek.

Az utóbbi időben szokásunkká vált egymást keresztneveinkön szólítani. Nekem tetszett Harry és sajnálom az ő szép fiatal arcát olyan szomorúnak látni, a milyen e pillanatban volt. Helyet csinált nekem maga mellett a diványon, de a helyet hogy beszélt volna ismét elhallgatott.

Mildred néni egy könyv felett elaludt Don az ő lábainál fektött, a hullámok mossa s mormolása volt az egyedüli hang.

— Ha nem akar beszélni ugy a zongorához megyek mondám végre.

Ekkor Harry megfordult az arczomba nézett s a jái körül nagyon határozott kifejezés látszott.

— Szereti Lily Chichestert? kérdé.

Egy pillanyatni szünet állott be, szemem mohón s aggályosan lesték válaszat.

— Nem hiszem hogy szeresse, mondám.

— Ha tudnám hogy szereti jegyzé meg egy hosszú lélegzetet véve, ugy holnap reggel elmonnék. Meta ne haragudjék, de azt kérdeztem magától hogy igaz-e, hogy testvérenek nincs szíve.

— R-ménylám sőt hiszem hogy van válaszat és a Chichester Garth hangjára gondoltam ugy a hogy alig egy fél órával ezelőtt Lilivel beszél s az általam forrón szeretett testvért szívémben elítéltem.

— Néha azt gondolom hogy szeret egy kicsit mondá Harry halk hangon mint-ha inkább magához beszélne mint hozzám. De máskor ismét ugy tetszik, mint ha csak

mutatott rá a pénzügyi helyzet aggasztó voltára; figyelmeztette a kormányt a veszélyre és kifejtette, hogy az egysúly helyreállításának első feltétele az, hogy a kiadásaink lépést tartsanak bevételeinkkel.

Felhozák mind az ellenértéket, melyeket a nemzet nagy áldozatok fejében kapott. De eltekintve attól, hogy az ellenérték ilyen leltárszerű felsorolásának elemzése azt igazolja, hogy ez az ellenérték sok tekintetben problematikus: elvi szempontból is alapos kifogást lehet ellene tenni, mert a kormánynak az egy milliárd állami adósságok ellenértéke fejében nem beruházásokat, hanem állami alkotásokat kell odaállítani. (Élénk helyeslés balról.) Ilyen állami alkotás a jogrend. Magyarországon egyáltalán nincs jogvédelem. Közigazgatásunk valódi karrikatúrája az államnak és az önkormányzatnak, a mennyiben egészen a párturalomnak vannak kiszolgáltatva. Legutóbbi időben a rendőrség már az ügyvédi szólásszabadságot is lefoglalta.

És a kormány felelőssége nem szűnik meg akkor sem, ha akár annak a kormánynak, akkor másnak sikerül pénzügyi bajainkat elenyészletni. Ez sikerülhet, — mert szólni nem akarja kétségbeesettnek mondani a helyzetet, csak rendkívül komolyan, — de csak úgy, ha minden arra vezető eszközt megragadunk: a legszigorúbb takarékoság alkalmazásával, az állam jövedelmi forrásainak kiaknázásával és a jövedelmek fókuszára vezető minden eszköz felhasználásával. Ha azonban így a nemzet rendelkezésére álló egész rezerv erőit kimerítették arra, hogy a kormány által okozott pénzügyi bajok következményeit elhárítsuk: akkor mi marad nekünk a nemzeti erőből arra, hogy az állam intézményeit javítsuk, hogy a nemzeti haladás tényezőit erősítsük? Ha kénytelenek vagyunk minden reformot elhalasztani, mert nincs pénz; ha megőrzésünknek, iparunknak nem segélyezhetjük, mert nincs pénz: ha az államélet minden ágában stagnáció, sőt visszacsúszás áll be: akkor ezért a felelősség nem azokat éri, akik a mostani kormány örökebe lépnek, hanem azokat, akik béke idején az ország pénzügyeit könnyelmű gondalkodással a juttatták, hogy a nemzet összes erőrezervátját el kellett költeni a pénzügyi válság megakadályozására. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Ha a miniszterelnök ur erre mosolyog is: azt, a mit ő most magmosolyog, a nemzet éveken át meg fogja siratni. (Zajos tetszés és taps a bal- és szélső baloldalon.)

Ha ezek után nemcsak azt következtetjük a helyzetből, hogy a pénzügyi bajok orvoslására a legerélyesebb eszközökre van szükség, hanem azt is, hogy a jelenlegi kormány nem tartjuk hivatottnak a kibontakozás keresztülvételére: erre az előzmények teljesen feljogosítanak. És ha szólnak e tekintetben hinni nem akarunk, ismét hivatkozunk Tisza Kálmánnak 1875-iki beszédére. (Derűtség balról. Felkiáltások: Ezt nem szereti hallani! Ettől borsozik a hát!) Akkor ugyanazon ellenvetések hangzottak, hogy nem azt kell keresni, ki kormányoz, hanem rendszabályokat kell hozni a baj orvoslására. És akkor a jelenlegi miniszterelnök ur azt mondta, hogy nem fogja Danaidák hordójába dobni a pénzt (Derűtség balról.); továbbá azt mondja, „igaz ha bejő az ellenség az országba nem azt kérdezzük hogy ki a generális; de még sem fogjuk az ország védelmét arra a generálisra bízni aki az ellenség bejöttét okozta (Élénk derűtség a bal és szélső baloldalon); kell tehát hogy mások kezeljék a nemzet által hozandó áldozatokat.”

Ezeket akkor a miniszterelnök ur, mint ellenzéki mondotta oly kormánnyal szemben

mely 1 és fél év óta volt kormányon és melynek szemére vetette, hogy nem bírta teljesíteni a maga elé tűzött feladatát: az ország pénzügyeinek rendezését; megnyitva több joggal lehet ugyanazt mondani oly kormányal szemben, mely 12 év alatt bebizonyította, hogy nem képes arra a minálvalalkozott. (Zajos helyeslés bal és szélső baloldalon.) A többségnek, mely mindennek dacára bizik a kormányban, legalább az kellene tudnia hova követi a kormányt (Igaz! Ugy van! balról.); de az utóbbi nem tartja érdemesnek előterjeszteni pénzügyi terveit. A pénzügyi bizottság jelentésének az az okoskodása, hogy a közelgő választásokkal akarja megmenteni a pénzügyi előterjesztésének elmulasztását, nem egy csűrös-csavarásnál; épen azért, mert a választások közel vannak, mert nem csak képviselőház de nemokára a nemzet is dönteni fog a felett, hogy az előttünk álló adat miként oldassék meg: eziránt a nemzetnek a választások előtt tisztában kell lennie.

Az a mit a pénzügyminiszter tegnap konverzióról mondott, az még nem pénzügyi program. Szólok nem akarja vitatni, nem elhelyes a tervezett művet; de aggályosnak aziránt, vajjon időszerű-e és nem volna-e helyesebb azt akkor keresztülvinni midőn komoly erőfeszítésünk a pénzügyi bizalmat irántunk jobban megszilárdítja. Az sem érti szólni, hogyan várhat a miniszter a művelettől 10 és fél milliónyi megtakarítást; számítása szerint a megtakarítás nem is lesz 6 millió.

Gyakran intézkedik a tulajdonról az ellenzékhez azt a felszólítást, hogy álljon el az ellenzék az ő pénzügyi terveivel. E azonban nem feladata az ellenzéknek; az ellenzék rosszul is cselekednék, ha ily tervet előállna, mert itt oly rendszabályokról van szó, melyeknek tövös hatása épen annyira függ a helyes végrehajtástól, mint a rendszabály koncepciójától és a szólni nem tudna odaállítani bármely koncepciót, hogy az oly kormány vigye keresztül, a melyben szólni nem bízhat. (Helyeslés balról.) Sokmora tapasztalatai vannak e tekintetben. Az ellenzék több oly eszmét pendített meg mely a kormány helytelen alkalmazásában bajaink kuforrásává vált, mint a vasutai államosítás, a vicinális vasutak fejlesztése. Mindamellett szólni némelyeket mégis elmond. (Halljuk!)

Mindenekelőtt kifejezi szólni abbéli meggyőződését, hogy pénzügyeinket rendezni lehet, anélkül, hogy a magyar állam becsületet bármilyen csorbát szenvedne és a nélkül, hogy a monarchia hatalmi állásának eszküzei csökkentedének. Volt idő, a mikor szólni is a katonai terhek leszállítását követelte, de Európa mai helyzetében arra gondolni nem lehet. De van más eszköz. A kormány párt talán alkalmatlanságnak tekintti, hogy a kiegyezési tárgyalások Ausztriával megkötöttek; de ezt a körülményt tekintésük a gondviselés ajándékának és használják fel. (Helyeslés balról.) Montsekk meg az ország számára a fogyasztási adók feletti rendelkezési jogát. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.) Nem mondja szólni, hogy rögtön fogyasztási vámot állítsunk fel, csak ne kössük le az ország önrendelkezési jogát. Ha megtudunk egyezni Ausztriával úgy, hogy a magyar állam is teljesen kihasználhassa ezt a jövedelmi forrást, az oldjunk meg Ausztriával egyetértőleg; de ne tegyék lehetetlenné, hogy ezen egyetlen nagyjelentőségű jövedelmi forrásunkat kihasználhassuk, ha Ausztriával megegyezni nem tudnánk. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

Végül pedig mondjunk le egy illúzióról: arról, hogy pénzügyeink állapotát tisztán pénzügyi eszközökkel orvosolni lehet.

— Nem, nem értem, kérlek mond meg.

— Chichester urat, válaszolám, figyelmesen nézve rá.

Kikapta kezét a kezemből.

— Ostobaság! kiáltá. Szeretem e Chichester urat — Meta — te álmold! De miért szeressek én valakit? Azért mert te szerelmes vagy, azt képeled, hogy mindenkinek, szerelmesnek kell lenni!

És nevetett olyan fagyos hangon, mit nem szerettem hallani, s a lépésőn felszaladva elnekte:

„Nem, nem törődöm senkivel.

Velem sem gondol senkire.”

Ez este egy szót sem szólott e tárgyról; s szívem oly nehéz volt és oly szomorú midőn arra a két férfira gondoltam akik az én szeszélyes testvéremet talán nem bölcsen, de saját boldogságok rovására, nagyon is szerették.

IX.

Elmult egy hét, és ez nagyon kellemetlen hét vala; mindenki rossz kedvűnek látszott, és senki sem látszott tudni, hogy a másik mit akar. Harry külön vált a többiekől, elégedetlen és rossz kedvű volt; kárlni látszott Lilily, e mellőzést Lily azzal viszonozta, hogy a szokottnál is kedvesebb s barátságosabb volt Chichester urhoz. Ezt látva a szegény Harry, a homlokán levő borsötét lett mint az éjszaka.

Nigel minden nap írt, rövid aggályos leveleket; nővére még mindig beteg volt. Minden nap azt reméltem, hogy levele gyors-zajzóvetelének a kellemes hírét hozza, és minden nap csalódom, mintha este a kapuhoz mentem, ott álltam és várakoztam, hallgatóztam az oly jól ismert lépések, s vágyakozva néztem az országutra a magas alakot várva.

(Folyt. köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1887. január 20.

Becsületek.

Angolból fordította: Amica.

VIII.

(Folytatás.)

(13)

Az alkony homályában édes de szomorú bucsunk volt, amint ő kiment a kapuhoz támaszkodtam. Jack a britkájával egy kicsit lejjebb állott az országúton.

Nigel még egy perczig késleltette.

— Egy este váratlanul fogok megérkezni. Metám, talán reám várakozva itt találalak a kapuban.

— Minden este itt leszek és várlak, válaszolám.

— Isten veled. Áldjon meg az ég.

— Lekéslés a vonatról kiáltá Jack, kinek türelme végre kifogyott.

Utánuk néztem s hallgattam míg a kerekék zörgésének a hangja a távolban elenyészett, aztán megfordultam, hogy a háza visszatérjek, midőn az országúton egy férfit láttam közeledni.

— Jó estét Hanghton kisasszony. Hova ment Nigel.

Chichester ur volt, szivarozva.

— Egy sürgönyt kapott, melyben a nővére rosszullétét tudatták velem, válaszolám a kaput kinyitva. Be jön? kérdém.

— Nem tudom, de igen, mégis bemegegyek, mondá, beszéd közben a szivarát eldobva.

— Chichester ur, előbb elszívhatta volna a szivarját.

— Oh, nem tesz semmit; én csak azért szivaroztam, mert egyedül voltam!

közigazgatásunk, igazságszolgáltatásunk kormányzatunk szelleme ugyanaz marad, ami ma. Csak azon állam, mely minden polgárával egy-nyolc ténik, nekik egyenlő szolgálatot jogot, melyben az előmenekülés és a hivatali elnyerésére nem protekció, hanem képesség és jellem nyújt jogszert, csak az képes oly állapotokat teremteni, melyekben ne fejlődjenek mindig oly bejegyzések csirái, melyek átsapnak a pénzügyi helyzetre.

Ha nálunk rendes állapotok volnának, nem lehetne kétes az eredmény, midőn a nemzetre appellálunk. De kétes ma, sőt szóval elismeri, hogy az összes esélyek a kormánypart mellett vannak, mert mellette működik a hatalom, az egész közigazgatási apparátus. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Ily körülmények közt az ellenzék helyzete súlyos. De a többség 12 év kormányzatával szülő elvtársai fölemelt fővel állíthatják szembe a 12 évi ellenzéki működésüket. Ha a kormánypart ritka szívósságot tudott mutatni a hatalom megtartásában, az ellenzék hasonló szívósságot fog tudni tanúsítani ellenzéki feladatai teljesítésében, míg sikerül elerniük azon eszmék diadalát, melyek az egész kormányzati rendszer szemellenéke győztes átváltoztatását eredményezik. Első lépésül e cél felé szóló a költségvetést, melyben a mostani rendszer megörökítése foglaltatik, nem fogadják el, hanem Horváthy K. javaslatát pártolják. (Hosszantartó, megújuló helyeslés és éljenek a bal- és szélső-haladalon.)

E. M. K. E.

Rendkívüli választmányi ülése.

Bár rendkívüli választmányi gyűlés volt tegnap d. u. 3 órákor a városban, míg pár nap előtt összehívta: mégis talán egyszer sem jött össze ennyi tag, mint tegnap. Elnökölt gróf Bethlen Gábor.

Jelen voltak többek közt: dr. Haller Károly és Bartha Miklós alelnökök, Ajtai K. Albert, Bak Lajos, Becsei Hugó dr. Berde Áron, egyetemi tanár, Berde Mózes, gróf Bethlen Balint (Győresről), Betheg Sándor, (László-Szengyelből), Bíró Béla kanonok, Bíró Ános gyógyszerész, dr. Csernatoni Gyula jegyző, Cseh Lajos ny. bányatanácsos, Csiki Imre pénztárnok, dr. Csiki Viktor és dr. Concha Győző egyetemi tanárok, Ditrői József mérnök, Dobál Antal ügyvéd, Dörgő Albert kir. közjegyző, dr. Éltés Károly apát plebánus, gr. Esterházy Kálmán, dr. Felneri Lajos egyet. tanár, Ferencz József unit. püspök, Gamauf Vilmos kir. tan., Gazsi J. ny. tanár, Gaal Gyula birtokos, Girsik János erdőgazdát, Gyarmathy Miklós alispán, dr. Grósz Gusztáv egyetemi tanár, Haller Rósz jogtanácsos, dr. Hegedűs István egyetemi tanár, Horváth Gyula építész, Horovitz Samuel, Horváth Ákos p. ü. titkár, Ince József ügyvéd, id. János László ny. p. ü. igazgató, báró Kemény Kálmán főispán, Keresztény Imre, Korbul György, Korbul József, Kovács Ferencz apátplebánus, László József bányaigazgató, Matskási Péter, Nagy Béla p. ü. igazgató. Nagy Gábor, Nagy Lajos tanár, Novák Viktor kereskedő, Oriold József építész, Polez Rudolf ügyvéd, Potsa József Háromszékmegye főispánja (Sepsiszentgyörgyről), Reil Dániel, Reményik Lajos kereskedő, Rieger Imre jegyző, Rosenfeld Bernát, Rosenberger Ignác (Gyaluból), dr. Szász Béla egyetemi tanár, Szász Domokos ref. püspök, Szász Gerő ref. egyházfőjegyző, Szentkovich Márton, Török Bertalan megyei főjegyző (Nagy-Enyedről), Traudaff Miklós, dr. Török István és Váradi Albert jegyzők, dr. Vályi Gábor egyetemi tanár, Vecsei Sámuel, Veres Dénes alispán (Tordaól), Weisz Mór, Sándor József titkár stb.

E szépség azonban az ülés végén, mely esti 7 óráig kinyúlt, igen megapadt, úgy, hogy midőn az egyházakkal való szerződés kérdése szavazásra került, csak 31-en voltak jelen.

Ülés elején bejelentések történtek. Bejelentette a titkár, hogy Szilágy-Somlyó központtal Nagy László esperes id. elnökölte alatt „Szilágymegyei fiók-egylet”, hogy Hunyadmegyében Baross Kálmáné elnökölte alatt nõi választmány, s hogy Budapesten Dessewffy Aurél elnökölte alatt „városi választmány” alakult.

A választmányi gyakori éljenzéssel fogadta a bejelentéseket s köszönetnyilvánítások során megleghangú köszönetet szavazott öv. Flór Ferencznek ó nagyságának Budapesten, ki a míg el minden évben 100 frtos alapítványt tesz. F. 1887-re is beküldte a 100 frtot, a másodikát.

Bejelentett továbbá Reményi Antal jogtanácsosnak értesítése a Kralovszky-féle kivándorlási alap tárgyában. A választmány köszönettel vette tudomásul a referál takat s a továbbiak tárgyában, hogy t. i. miképpen lehetne ez alapot a m. tud. akadémiáról, melynek kezelése alatt áll, megnyerni, megbízta a direktoriumot és Reményi jogtanácsos urat.

Erre kezdetét vette az egyházakkal kötendő szerződés kérdésének tárgyalása.

Eldődó gyűlést dr. Hegedűs István szerepel, a szakosztályok bizottságának eddigi előadóját.

Az e kérdés megvitatásával megbízott szakosztályok és bizottságok d. e. 11 órákor tartottak gyűlést s abban d. u. fél 3 óráig tartott vita után az igazgató választmány első terjesztendőleg az itt következő határozati javaslatot formulázta, mint olyat, melyet a választmány első előadását végett terjeszt:

A szakosztályokból alakult bizottság tárgyalás alá vevén az ev. ref. és unitárius egyházak által beadott munkákat, s meghallgatván főt. Szász Domokos pü-

pök /- sz. a. a választmányhoz intézett magyarázó beadványát, mely lehetőséget nyújt annak, hogy az eredeti beadvány be-fektetési szükségai redukciót szenvedjenek és a személyi járandóságok az egyleti tőke lekötése nélkül is biztosítottassanak, indítványozza: Küldje ki a választmány egyezkedő bizottságát, hogy az az egyházak megbízottjaival készítse el az egyházzal kötendő szerződés tervezetét, az eredeti beadványok és a ref. püspök ur /- számú újabb beadványa alapján az egylet anyagi erejének és munkaprogramjában kijelölt más irányú céljainak határain belül és valamennyi magyar egyház szükségére való méltányos tekintettel, oly kikötéssel, hogy a mely egyházi állások segélyezésének szüksége időközben elenyésznek, az egylet és egyház közös megállapodása alapján az illető szerződési pontok érvénye a szerződés tartalmának letelte előtt is megszűnik.

A határozati javaslat benyújtása s az előadói indokolás után hosszú és részletes vita indult meg, melyet Bartha Miklós alelnök indított meg, ellenezvén a személyi járandóságoknak 32 évre lekötését. Utánna gróf Bethlen Gábor szólt a javaslat mellett s erre pro és contra a következők vetették részt a discussióban u. m. mellette: Gyarmathy Miklós, dr. Grósz Gusztáv (Lényegében), gróf Bethlen Gábor ismételtén, Szász Domokos, Ferencz József, dr. Concha Győző és Bíró Béla; ellene a Bartha Miklós alelnök intenciója értelmében dr. Haller Károly alelnök és Sándor József titkár, ki külön határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint az E. M. K. E. nek templomokba befektetéseket tennivalóvályilag nem szabad, az egylet iskolákba fektetett összegei erejéig telekkönyvi tulajdonbízottait eszközöl s személyi járandóságoktól évi költségvetése keretén túl előre le nem köthet. A szerződés megkötése csak a közgyűlés által eszközölhető.

Általában különben a vita leszámítva a kitereséket, lényegileg csak a körül forgott, adassék-e személyes járandóság 32 évig vagy nem, a mint azt Bartha Miklós alelnök fölvetette.

Az egyházakkal való szerződés egész kérdése is ezen fordulván meg, azért elnök a vita bezárta a fenti határozati javaslatot aként akarta szavazás alá bocsátani, hogy elfogadjatik-e a 32 évig való járandóság lekötése, melyekben az egész határozati javaslat elfogadjatik? vagy nem, mely esetben az ad hoc bizottság javaslata egészében esik, minám így képes a befektetéseknek nincs értelme.

Azonban a határozati javaslatra maga egészében történt a szavazás fölállással.

Mellette szavaztak 19-en (többek közt dr. Éltés Károly apát-plebánus, Bíró Béla kanonok és r. kath. statusú előadó, dr. Concha Győző, Dörgő Albert, dr. Csiki Viktor), ellene 12-en (köztük dr. Haller Károly és Bartha Miklós alelnökök, Kovács Ferencz apátplebánus, Sándor József titkár, Rieger Imre jegyző).

Ezzel a titkár külön határozati javaslata is elesett.

Dr. Concha Győzőnek a vita folyamában tett indítványához képest, ezután a szakosztályok bizottsága ntasítottat, hogy a főkök és egyházak beadványai alapján készítse el a sorrendet, s ennek kerete és irányát szerint tegyen javaslatot k. b. az áprilisi rendes gyűlésben az egyházakkal való szerződés s a segélyezésnek mértéke és nagysága felől, azzal a hozzáadással, hogy — a mint dr. Hegedűs, Bartha, Török Bertalan hangsúlyozták — a nem egyházi természetű segélyezések előbb is elővehetők lesznek. Az egyházakkal való szerződés megkötése előkészítés után közgyűlési feladata lesz.

Ezzel a gyűlés véget ért.

—bp—

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 20.

— **Gazdasági érdekeink.** A kereskedelmi Múzeum igazgatósága elhatározta, hogy az ország több pontjain képviselőket nevez ki, a kiknek feladatuk különösen a mezőgazdasági termelési ágak körébe tartozó cikkek összegyűjtését s a központba juttatását eszközölni. A kolozsvári ipar és kereskedelmi kamara területéhez tartozó Alsó-Fehér, Beszteroz-Naszód, Kis és Nagy-Küküllő, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos, Kolozs, Maros-Torda megyék területére névze Kolozsvár székhellyel szervezett egy képviselőiséget, s annak vezetésére Matlakovich Sándor államtitkár, mint a Múzeum igazgazgatója Gamauf Vilmos s királyi tanácsost, az Erdélyi gazdasági egylet titkárát kérte fel, ki a megbízást a legnagyobb készséggel elfogadta s működését már legközelebb tényleg meg is kezdi. A kereskedelmi Múzeum, mely hivatal van a magyar ipar, kereskedelem és mezőgazdasági érdekek előmozdítására, hatályosan közrehatni, ez újabb intézkedése által az erdélyi mezőgazdasági érdekek helyes szolgáltatását véve célba, s midőn a képviselői tisztre Gameuf urat, e kiváló szakférfit nyerte meg, szerencsés lépést tett a siker felé.

— **Rablógyilkosság Déesen.** Mint lapunkat értesítik, tegnap délután nagy fel-tűnést keltő rablógyilkosság történt a szom-

szédos Dees városában. Ugyanis délután 3 órákor még eddig ismeretlen rablók törtek be Keresztési Sándor décsi zálogházatulajdonoshoz, s öt revolver lövéssel letérítve a zálogházban lévő nagy mennyiségű ékszert és 600 frtyai pénzt elrabolták. Az eset híre vilámgyorsan terjedt el a városban. A rögtön értesített rendőrség azonnal megitt minden intézkedést a vakmerő tettesek kézre kerítésére, Sörgönyöztek a szomszédos városok rendőri hatóságaihoz. A kolozsvári rendőrség, mely az esetről szintén értesítve lett a tegnap este ideérkező vonaton jött utasokat a kirendelt csendőrök segélye mellett megvizsgálta s a felmerült gyanúkok alapján négy zsidó utast le is tartóztattak s bekísérték az ügyészhez. Ezek azonban, mint velünk közlik, nem lehetnek a valódi tettesek, mert a rablógyilkosság a vonat indulása előtt pár perccel történt s így a tetteseknek nem lehetett idejük az elutazásra. A vakmerő merénylet áldozata — mint halljuk — még nem halt meg, állapota azonban reménytelen, mert a rablók golyója tüdője irányában hatolt a testbe. A halálosan sebesült férfi szívesen esete mély részvétet keltett föl az egész városban.

— **Hymen. Pávi Vajna** Elek, magyar-összetűvel birtokos és ügyvéd, Erdély közéletének egyik ismert és tekintélyes alakja házánál fényes esküvő lesz a jövő héten. Az ügyvéd ur kedves leányát, Kátát ekkor fogja elbírához vezetni dr. Szabó Lajos, maros-újvári bányaeorvos. Kísérje áldás a derék fiatal párt!

— **Előlék ületek hadjárata.**

Szegedi lapok jelentik, hogy a szegedi 46 gyalogezred szabadságot utonczai és póttartalékosai az ezredparancsnokság által, a hadügyminiszterium rendelkezései, február 10-ére tényleges szolgálatra behívtak. — **Temesvárott**, mint táviratilag jelentik, az ottani hadtestparancsnokság több szállítási szerződést kötött, így 150,000 métermázsra zabra és az odavaló Erzsébetmalommal és a műmalommal nagyobb mennyiségű liszt szállítására. — **Az osztrák igazságügyminiszter megtegte** a közözhadsereg és az osztrák Landwehr kötelekbe tartozó tisztviselők mozgósításának esetére szükséges intézkedéseket.

— **Az „E. M. K. E.”** szolnok-dobokamegyei nõi választmánya és a décsi Jótékonyozónő Egylet saját pénztárait javára Deesen, 1887. jan. 24-én műkedvelői előadással és felolvasással egybekötött hangversenyt rendeznek a következő műsorral: „Egy helyett két anyós”, vigjáték 1 felvonásban. Közreműködnek benne: Pap Farkasné, Zambler Domokosné, Szörösei Elzáné, Weér György, Hollak Zoltán, br. Bornemisza Béla, Markovics Antal. Ezt követi a hangverseny, melynek műsora: 1. Trio, Lachneről. Zongorán, hegedűn és alt-hegedűn előadva gr. Bethlen Pálné ó nga, br. Bornemisza Béla és dr. Wachsmann Ede urak által. 2. Kerlingó, Ardittól. Éneki: Wass Hortense-grófnő ó nga zongora kísérete mellett. 3. Rajz, Mikszáth Kálmántól, — külön ez alkalomra írva. Előadja: Torma Stefánia ó nagysága. 4. Ária, Beethoven „Fidelio” dal művéből. Éneki: Pataky Otília ó nga, Pataky Victorné ó nga zongora kísérete mellett. 5. Ave Mária, Gounodól. Hárfán előadva: Wass Hortense grófnő ó nga által. Gerstmann Ödön ur violoncello kíséretével. 6. Ária, Doppler F. „Ilka” dal művéből. Éneki: Tüzes Karácsonné ó nga, Simon Kálmán ur zongora kísérete mellett. 7. Marche Orientale, Ketterertől. Két zongorán négy kézre előadva: gr. Bethlen Pálné ó nga és Weér György ur által.

— **A Szász Gerő pályadíja.** Szász Gerő kolozsvári ev. ref. esperes közlelőbről 100 frank pályadíjat tűzött ki ebből 60-at közönséges 40-et alkalmi egyházi beszédre. A bíráló bizottság az 60 frank pályadíjat a beérkezett pályaművek közül Kis Albert ifj. falvi pap pályaművének ítélte oda. A 40 frank nyertese nem nevezte meg magát.

— **Kinevezés.** A kéadvásárhelyi törvényszék elnöke Booskor Kálmán joggyakornokot, a kéadvásárhelyi kir. törvényszékhez, — a csikszaradai kir. törvényszékhez: Booskor Béla ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **A nagyenyedi Bethlen fotanoda** ifjúsága febr. 5-én a régi városbáz termében ifjúsági bált rendez. A bál bizottság élén Makkay Domokos, rector-professor áll.

— **Az orsz. erkölcsnevelítő egyesület** Péchy Tamás elnökölte alatt ülést tartott a képviselőház társalgó termében. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Szathmáry György titkár terjesztette elő jelentését. E jelentés tudomásul vétele után az ifjúsági és mértékletességi egyesületek ügyét vették tárgyalás alá. Az ifjúsági és mértékletességi egyesületek alapszabályainak megállapítására a múlt ülés Irányi Dánielt, Horánszky Nándort, Hegedűs Sándort és Török Kálmánt küldte ki. Irányi Dániel már elkészítette az alapszabályokat, melyeket a kiküldött bizottság jóváhagyott. Ezután az igazgató-választmány tagjain Irányi Dániel ajánlatára a következők választottak meg: öv. Damjanich Jánosné, Vajkay Károly kir. táblai elnök, Wenkheim Erzsébet gr. orsz. képviselő, Fabiny Teofil

igazságügyminiszter, Csemegi Károly kir. kuriai tanácselnök, főrendiházi tag és Teleki Ede gr. min. titkár.

— **Mozgósítási előkészületek Aradon.** Az aradi pályaháznál is megtették az intézkedéseket — írja az Arad és Vidéke — arra, hogy egy esetleges mozgósítás ne találja készülétlenné a hivatalnokokat. A mozgósítás esetében érvényes menetrend is megállapított a gondoskodás tétetett az iránt, hogy a személyszállítás minél könnyebben megtörténhessen.

— **Tisztelegés Baross Gábornál.** A megyei tanácsának megbízásából Hauszmann Alajos, Kherndi Antal és Klimm Mihály tanárokból álló küldöttség Lipthay Sándor megyei tanács elnöke vezetésével kedden délután tisztelegett Baross Gábor közlekedésügyi miniszternél, hogy kifejezésülje a megyei tanács köszönetét amaz elbátározásáért, hogy régi óhajátukat teljesítve, a megyei tanács tanácsánál a miniszterium műszaki tanácsába meghívta. A miniszter igen szívélyesen fogadta a küldöttséget.

— **Halálozás.** Az alábbi gyászjelentést tettük: Szabó Károly a közelebb és távolabb álló rokonok és jó barátok nevében is mélyen megrendült szívvel sajgó fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett fivére, az illető rokona és jó barátja Szabó Ferencz volt polg. iskolai igazgató f. évi január hó 17-ikén, reggeli 8 órákor 3 havi szenvedés után jobb létre szenderült.

— **Örökség a papának.** A pápa a múlt héten szép örökséghez jutott. Az elhalt Ferrieri bíbornok 300,000 lírát hagyott rá.

— **Egy kiérdemült tanár halála.** A következő gyászlapot tettük: Aszkélyudvarhelyi ref. kollegium előjárósága, tanári testülete és tanuló ifjúsága a gyászlapon mély fájdalommal jelentik, hogy egerpataki Kis Ferencz, felszentelt pap és nevezett kollegium 36 évig volt érdemes, buzgó, s 6 év óta nyugalomba vonult tanára, f. évi jan. hó 17-én d. u. 5 órákor, munkás és közhasznú életének 72-ik évében, rövid szenvedés után, szélhűdés következtében meghalt. Székelyudvarhelyen, 1887. jan. 17-én.

— **Budapest főorvosa.** A dr. Pátrubányi Gerő nyugdíjaztatása következtében megüresült főorvosi állásra dr. Ajtai Sándort, ezelőtt a kolozsvári, jelenleg a pesti egyetem kitűnő tanárát ohajjakkal megnyerni. Ajtai azonban aligha hagyja el egyetemi katedráját.

— **Miniszteri elismerés.** A közoktatásügyi miniszter Berecz Antal igazgatónak, mint a vidéki állami felsőbb leányiskolák fölötti felügyelettel megbízott miniszteri biztostnak, ezen többi minőségben kifejtett buzgó tevékenységéért és teljesített jó szolgálatait elismerésért fejezte ki s öt rendkívüli jutalomdíjjal részesítette.

— **A posta- és távirat-intézet egyesítése,** a közmunka- és közlekedésügyi miniszteriumban bevégzett tény. Az évek óta folyt tárgyalásokat Baross Gábor miniszter befejezte s már az egyesítésre vonatkozó előzetes intézkedések meg is tétettek.

— **Végre valahára!** A belügyminiszter, mint a Honti Ellenékírja, táviratilag intézkedett az iránt, hogy a honti vádala helyezett, tisztviselők kiknek ügye képviselőházi felszólalás tárgyát képezte hivataluk viteléről felfüggesztessenek. Ime, már Tisza Kálmán is megelégette, a honti baskodásokat.

— **Ellélt szolgabíró.** A közlelőnkön rák-feneképp rágódo korruptiónak szomorú jelensége az az ítélet, melyet a kir. kuria a napokban hozott Pelei Mór zsidói (Szilágyi) szolgabíró és Goldberger Sámuel közjegyző ellen. A zilahi törvényszék nevezettéket hivatalos visszaéléseikért 1 és fél évi börtönnre ítélte. A kir. kuria a büntetést megváltoztatván, Pelei 5 évi, Goldberger 6 évi börtönnre és hivatalvesztésre ítéltetett.

— **Érdekes vendége** van jelenleg Budapestnek. Dr. Milyanits Péter monte negri udvari orvos és állami egészségügyi főtanácsos, ki tanulmányait Moszkvában végezte, Belgrádon keresztült Budapestre érkezett, hogy az ottani kórházakat tanulmányozza. Belgrádban Natália királyné kihallgatott fogadta s figyelmeztette őt a magyar város kereszt-egylet budai Erzsébet kórházára, mint a megtekintésre érdemes mintaintézetre.

— **Clovie Hughes** asszony Pusztazeren. Az ismeretes Clovie Hughes úgyhöz hasonló történet közlelőbről Csongrád-megyében, Pusztázeren. Egy parasztleány azt beszélte a faluban, hogy neki viszonya van Somodi Jánosné fiatal menyecskével. A fiatal menyecske bepanaszolta a becsületben gázoló legényt, kit a járásbíró 6 ft pénzbüntetésre ítélt. A legény aztán sem szűnt meg rágalmazni a fiatal asszonyt, ki feldühödven a sértésen, egy baltával oly súlyosan ütötte arczon, hogy a legény két hét múlva elhalt. A szegedi törvényszék tegnapelőtt tárgyalta a menyecske ügyét és őt a vád- és vádbeszédek előterjesztése után 5 évi börtönnre ítélte. Az ügyész felebbezett.

VAROSI HIREK.

— **Városi ügyek.** Az I. ső (jogügyi), II-ik (pénzügyi) és IV-ik (rendészeti) szakosztály január hó 21-ik napján délután 3 órákor ülést tart. Tárgyak: 1. A helybeli ev. ref. egyház igazgató tanácsának kérése várfalak megváltása tárgyában. 2. A helybeli Mária Valéria árvaház választmányának kérése tűzfűz segély tárgyában. 3. Tisz-

ti jelentés a cserépgyártás tárgyában. 4. Tiszti jelentés és a helybeli önk. tűzoltóegylet kérése a gázvilágításnak a laktanya- és tűzoltótoronyba való bevezetése tárgyában. 5. A helybeli közbizóság megújítására vonatkozó szabályrendeletbeli javaslat.

— **Püspöki ebéd.** Szász Domokos ev. ref. püspök ma délelőtti ebédet adott, melyre a ref. lelkesíti az ig. tanács hivatali karát a tanári és tanítói kar tagjai voltak hivatalosak. A kedélyes ebédet számos felkötött fűszerezte.

— **Esküvő.** Deák Miklós köröspataki unitárius lelkész, az unitárius lelkész kar tehetséges, ifjú tagja tegnapelőtt tartotta esküvőjét Böckel Zsuzsánna kisasszonnyal, Böckel Károly polgártársunk s pártunk derék híve kedves és bájos leányával. Az esketési szertartáson, mely az unitár. templomban folyt le, díszes házép volt jelen. Ott voltak Ferencz József unit. püspök, Albach Géza polgármester és mások. Násznapok: Benigni Sámuel és Pataky István voltak. A koszorús leányok tisztét Böckel Ilona, Csiky Kata és Pap Róza kisasszonyok, a vőfélyeket dr. Böckel Béla, Böckel Samil, Arkossy Lajos és Fekete Lajos urak teljesítették. Az esketési szertartást Péterfi Dénes unitárius lelkész szép beszéd kíséretében végezte. Az esküvőt fényes lakoma zárta be, a Redoutban. Áldás, boldogság kísérje a fiatal pár szép frigyét!

— **Felolvasás.** A külvárosi földeszek külmagyar utcán olvasóköriében pénteken felolvasási estély lesz. Az estély 7 órákor veszi kezdetét.

— **Az unitáriusok helybeli főtanodájában** a jelen félévet bezáró közvizsgálatok f. hó 27-én veszik kezdetüket. A félév ünnepélyesen a jövő hó 5-én fog be-záratni.

— **A jégről.** Tegnap délelőtti a sétatéri tő jegén a katona zenekar játéka mellett nagy élénkséggel folyt a kor-solyázás. Az idén ez volt a legelső alkalom arra, hogy a jégportkaválói kumulabassák magukat. Meg is jelentek a sport hívei teljes számmal, s a partokról is nagy nézőközönség gyönyörködött az érdekes téli látványban.

IRODALOM.

* **Az Acta Comparationis Literarum** Universarum legutóbbi tartalma fűzetében Brassai így nyilatkozik a Komáromy Andor Faust fordításáról: „A harmadik magyar Faust fordítás és bizonyára a legjobb.”

* **Dr. Koch Ferencz**nek, egyetemünk fiatal magán-tanárának egy igen érdekes geológiai tanulmányát fogadta el felolvasásra a napokban a m. tud. akadémia egyik szakosztálya. Az illető szakosztály ülésén dr. Than Károly elnökölt.

MŰVÉSZET.

* **Színház.** Zilahi Gyula tegnap este fejezte be négy esteire terjedt vendég-szerelést Hegedűs L. „Bibor és gyász” 5 felvonású drámájában, mely egyszerűsége, jellemjékéja is volt. A közönség várakozásunk ellenére nem mutatott kellő érdeklődést, a minek oka a darab avultságában kereshető; bár sokszor meggyőződhetett már, hogy a kiténő összjáték s ügyes rendezés ellensúlyozhatja a darab fogyatkozásait s e hiány mellett is az előadás élvezhető lehet. Ilyen volt a tegnap esti is. Kovács rendezői talentuma főleg a hazafias tárgy tragoediáiban nyilvánul leginkább. A kiténő összjáték-ból, mely a tegnapi előadást jellemezte, Kovács Gy. mellett, ki István király szerepében a lélektani mozzanatok művészi ábrázolását nyújtotta, szavalat és játékban egyaránt; Zilahi vált ki vak Béla rokokoszenves szerepében. Alakítása egészen egyöntetű volt végig. Szavalat s főleg az emelkedettebb indulatok festésénél hévteljes, s ment a könnyen elragadható pathetikus ürességtől, melybe oly könnyen odorlatnak a hazafias intenciókkal írott darabokban a szereplők. **Medgyaszai** E. Idyllt, e poetikus alakot játszta. Utóbbi sikerei után már remeltük, hogy a kisasszony a szenvedély magassabb fokú kitörésénél megtanult hangja felett uralkodni, s ezt az első felvonásban tapasztaltuk is, de a következő felvonásokban szavalatának ismét megszokott hibáit tüntette fel s e modorosságtól úgy látszik nem tud szabadulni pedig a modorosság a szavalatban megölő betűje a művészetnek. **Kazalicski** és **Hegedűs** teljes igyekezettel folytak be a kiténő előadásra. Zilahinak két szép koszorút nyújtottak fel hosszú taps kíséretében, mely úgy nyílt jelenetekben mint felvonás közben sokszor megújult, nyilvánvaló kifejezésül annak, hogy színházunk drámai személyzetében, az ő szerződötése által érezhető hiányt pótolna az igazgatóság.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet Kolozsvárt, 1887. január 21-én. 92-ik szám.
D U N A N A N.
Operette 3 felv.

FELELŐS SZERKESZTŐ DR. LAPTULAJDONOS
BARTHA MIKLÓS.

Hirdetések.

Sz. 1693—886.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tekei kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szomesán Martin tekei végrehajtónak Craig Márton végrehajtást szenvedő elleni 28 frt tőkekövetelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a tekei kir. járásbírósa) területén lévő Teke határán fekvő a tekei 83 sz. tjkvben foglalt ingatlanokra u. m.:

Rend szám	helyrajzi szám	Becsérték frt kr.	R-nd szám	helyrajzi szám	Becsérték frt kr.
2	1232	7 —	18	7277. 7278	17 —
3	2152	7 —	19	7921	11 —
4	2155	— —	20	8424. 8425	16 —
5	2678	12 —	21	8430	21 —
6	4012	6 —	22	8458	13 —
7	4028	7 —	23	9173	19 —
11	5032	7 —	24	9412. 9424	189 —
12	5188	81 —	26	10845	43 —
13	5548	73 —	28	11632	8 —
14	6177	97 —	29	11676	51 —
16	6335 6365. 6367	71 —	30	12721	17 —
17	7274	17 —			

a fent emezel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi február hó 15-ik napján d. e. 9 órakor az itteni keblt tkvi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át — végrehajtató kivételével — készpénzben, vagy az 1881. évi LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tekén, 1886. évi november hó 25-ik napján.

A tekei kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság.

REINBOLD,
kir. aljbíró.

35. (1—1)

Sz. 1855 1886.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tekei kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Pop Juon budurlió végrehajtónak Harsa Irimia hagyat. végrehajtást szenvedő elleni 43 frt 18 kr. tőkekövetelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék (a tekei kir. járásbírósa) területén lévő Budurlió határán fekvő a Budurlió 20 sz. tjkvben 1—27. r. sz. alatti ingatlanokra, u. m.:

Rend- szám	Helyrajzi szám	Becsérték frt kr.	Rend- szám	Helyrajzi szám	Becsérték frt kr.
1	60. 61.	171 —	15	1012.	52 —
2	166. 198.	20 —	16	1094.	33 —
3	243.	7 —	17	1220.	65 —
4	284.	12 —	18	1366.	27 —
5	310.	2 —	19	1390.	8 —
6	597.	7 —	20	1513.	91 —
7	633—29.	5 —	21	1594.	34 —
8	633—76.	2 —	22	1607.	30 —
9	683.	5 —	23	1695.	37 —
10	711.	86 —	24	1722.	36 —
11	800.	3 —	25	1793.	35 —
12	870.	15 —	26	1860.	29 —
13	930.	153 —	27	1939.	53 —
14	981.	85 —			

a fenti árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi február hó 18-ik napján d. e. 9 órakor az itteni keblt tkvi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át — végrehajtató kivételével — készpénzben, vagy az 1881. évi LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tekén, 1886. évi november hó 26-án.

A tekei kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság.

REINBOLD,
kir. aljbíró.

36. (1—1)

BOËR SÁNDOR

23 év óta fennálló nagy varrógép raktárában
Kolozsvárt, Főter 7. szám.

Vásárolhatni legújabb, részletezett és a gépek valódiságát tanúsító eredeti bizonyítvánnyal ellátott „Howe”, „Singer”, „Wheeler és Wilson”, „Cylinder Elastic” és „Oszlop”

varró- gépeket.

Erdélyben egyedül csakis raktárában találhatók a legújabb „Phoenix” varrógépek,

mely egy család használatára, valamint iparos célokra minden eddigi gépeket föltulul, valamint új találmányu Hayser féle gomb lyukvarró készülékkel ellátott magaskaru „Singer” varrógép, (a varrógép ipar terén a legtekélyesebb haladás), melyhez kívánatra mellékelhető:

lyukbeszővő és monogrammm himző készülék.

Ezen varrógép nemcsak hogy az összes eddigi feltalált és tökéletesített varrógépeket a rendes varrás minden nemében messze túlhaladja, hanem az oly fárasztó és hosszadalmas kézi munkát igénylő gomblyukakat is bámulatos csinnal és gyorsasággal (egy órában 50-nél többet) kiköti

csak BOËR SÁNDOR tart.

Varrógép raktárával kapcsolatos igazítási műhelyben tanult gépészt, s azért képes megrongált gépeket is jótállás mellett ismét tökéletes jó állapotban jutányos áron helyreállítani.

33. (2—x.)

Hölgyeknek fontos!

FARSANGI IDÉNYRE

báli ruhák megrendelhetők 20 forinttól felfele
a legjutányosabb árban

BETEGH PÉTER

női pipere kereskedésében Kolozsvárt, főter (Takarék-pénztári épület.)

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek szíves tudomására juttatni, hogy a jelen farsangi idényre a legújabb báli toleltetekhez tartozó bel- és külföldi virágok (darab és garniturokban), Gásírok, Grendin, Creppe, Illusion, Tullanglais, Tarlatán, Moul és Creppelise szövetek, fehér, fekete és színes Atlas, Surah és Mervelék kelmék, báli belépők, tollak (minden színben), legyezők, keztyűk, miederek, szalagok, csipkék (minden szín és szélességben), fehér, fekete atlas és bruner topánok, gyöngydiszek, fejékek, Rüschekek, kerek és szálós szoknyák, valamint a szakmába vágó még számtalan elő nem so rolt különlegességek.

Ruháknak elkészítését a legutolsó divat szerint egy ruhaderék és elő-hossza beküldése után felelősség mellett elvállalom.

Midőn ez alkalommal a n. é. közönség becses pártfogását kérem, nem mulasztom el említés nélkül, hogy előnyös bevásárláson folytán az elősorolt cikkeket feltűnő olcsó árban szolgálhatom.

Miederekből és muffokból gyári raktár.

Színházi- és sirkoszoruk legnagyobb raktára.

Batis- és len himzésekből gyári raktár.

27. (3—x.)

Tisztelettel BETEGH PETER.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzlete

Budapest, Dorottya-utca 1. szám.

Alapított 1841-ben. — Részvénytőke 5 millió forint osztrák értékben.

Ajánl

Ezenként 3 huzás!

1887. évben főnyeremények:

Február 1-én: 100,000 forint osztrák ért.

Junius 1-én: 200,000 forint osztrák ért.

Deczember 1-én: 100,000 forint osztrák ért.

Eredeti sorsjegyek a napi árfolyamon. (Jelenleg 8 forint 75 kr.)

Igényjegyek 3 sorsjegyre 24 havi részletben á frt 1.40, 5 sorsjegyre 24 havi részletben á frt 2.35.

azonnali játszási joggal már a legközelebbi 1887. február 1-én történő huzáshoz.

Megrendelések legegyszerűbben postautalvánnyal történnek.

22. (5—6)

TEUTSCH B. JÓZSEF SEGESVÁRTT

26. (2—5.)

AJÁNL:

Báli ruháknak a legszebb
TARLATANOKAT
a legrillánsabb, legújabb színekben, darabonként fl.
1-60, 1-80, 2-20 és 2-40.

BATIST CLAIRT,
kék-, rózsá-, crème-színben, minden nuanceban, méte-
renként 50 kr.

Satin-kelméket,
mosó, fehér-, kék-, rózsá-, chamois színben, minden
árnyalatban, méterenként 70 kr.

GYAPJU-CREPKELMÉKET,
fehér-, kék-, rózsá-, chamois-, zöld- és minden
színben. Ugyanaz 90 cm. méterenként 80 kr. 150

Selyem-kelméket,
minden színben, Surrah méterenként 1 frt 90 kr., Sa-
tins-merveille mért. 2 frt 75 kr., Faille 3 frt 50 kr.,
Brokat foulard Gazé fl. 1-20—250. Párisból a legjobb
és legszebb.

Virág-diszítések,

csali ruhákra,
VIRÁGFÜZÉREK.

EGYES RÓZSÁK,

CSOKROK,

Garnitúrák

nagy választékban

s minden árban.

Disznek való atlaszokat

minden színben,

Disznek való csipkéket,

gyapottól, vagy selyemből, egy- vagy kétszínűeket, minden
szélesség s színekben és mindkettőt, t. i.

Disz-atlaszokat

és

disz-csipkéket

a kelmékhez találóan a

leggazdagabb válasz-
tékban.

Egészen
új:

báli belépők

és

Kendők (gallérok)

á fl. 2-50, 6, 8-50, 14-50

báli gallérok, fichuk,

rüschekek, selyem keztyűk,

a legkülönbözőbb színekben és hosszúságban.

BÁLI LEGYEZŐK,

Legyezők, csont és selyem, vagy fa és selyemből á fl.

1-20, 1-35, 1-55, 2—, 2-40, 2-70, 3—, 3-40, 4—, 4-50, 5—,

5-50, 6—, 6-50, 6-70, 7-40. Valódi elefántcsont fl. 8—, 12-70,

13-30, 14—, 15-50, 16-25, 17—.

Báli cipők minden színben és nagyságban,

2-60, 3-50—7 forintig.

Báli harisnyák, fehérek, párja 25, 50, 80 kr. és 1 frt, crème

25 kr., kék 25 kr., rózsaszín 25 kr., bordeaux 25 kr.

Házi és utcai öltözközéshez tartozó minden cikkek.

FARSANGI CZIKKEK AZ URI ILÁG SZÁMÁRA.

Jó finom fehérnemű.

INGEK: 380. sz. minőség I-a tuczet száma 21 frt. H. 30. minőség, tuczet 26 frt. R. mi-
nőség 28 frt 60 kr. — Gallérok: legújabb alak, tuczet száma á 1 frt 80 kr. és 2 frt 20 kr.

Kézlelők: tuczetje 4 frt 50 kr. — NB. Ingek, gallérok, kézelek egyenként (darab száma) is adatnak.

Fehér báli (salon) nyakkendők. — Fehér háli csokrok, nyakrészrel s a nélkül, darabonként 18, 20, 25, 30, 35, 40, 60, 80 kr.

és 1 frt. — Báli keztyűk fehérek és minden színben á 1 frt 20 kr.

Kül-megrendelések a legpontosabban és szigorúan a követelmény szerint postai utánvét mellett teljesíttetnek. 10 frton felül i megrendeléseknél én fizetem a postai vitelbért.

Olcsó.

Pontosság.

Soliditás.